

پذیرش هسته‌ای شدن ایران

به قلم رابرت ستلوف (/fa/experts/rabrt-stlwf-0/)

۶ اکتبر ۲۰۲۲

همچنین دست‌یافتنی به

(English (/policy-analysis/letting-iran-go-nuclear

العربية (/policy-analysis/alsmah-layran-ban-tsbh-dwlt-nwwyt/)

Also published in American Purpose

درباره نویسنده

رابرت ستلوف (/fa/experts/rabrt-stlwf-0/)

رابرت ستلوف مدیر اجرایی انستیتو واشنگتن است. ستلوف کارشناس سیاست عربی و اسلامی است و در زمینه روند صلح اعراب و اسرائیل، چالش اسلام سیاسی و ضرورت اصلاح دیپلماسی عمومی ایالات متحده در خاورمیانه مطالب زیادی منتشر کرده است.

مقاله‌ها و دیدگاه‌ها

برنامه هسته‌ای ایران به سرعت پیش می‌رود و آمریکا کار چندان‌ی درباره آن نمی‌کند

چرا دولت بایدن چنین نگرش منفعلی در قبال برنامه هسته‌ای ایران اتخاذ کرده است جو بایدن وقتی هنوز نامزد ریاست‌جمهوری بود یک یادداشت مطبوعاتی در زمینه سیاست خارجی نوشت. درباره ایران بود. بایدن اعلام کرد که «اصلاح سیاست‌گذاری در مورد ایران در اولویت است». او عمیقاً ابراز نگرانی کرد که تصمیم دونالد ترامپ برای خروج از توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ یا همان برجام به ایران فرصت می‌دهد تا مقدار عظیمی از اورانیوم غنی‌شده را ذخیره کند و در نتیجه زمان رسیدن به سلاح هسته‌ای را از یک سال به «فقط چند ماه» کاهش دهد. سپس بایدن قول داد «اگر ایران به پایبندی دقیق برگردد» آمریکا هم به برجام برگردد.

تا کنون این رویکرد دیپلماتیک بر سیاست آمریکا مسلط بوده است. واشنگتن کماکان آماده است تا اگر ایران چراغ سبز دهد دوباره به توافق هسته‌ای برگردد. ولی ایران دست‌کم تا کنون چنین نکرده است. ضمن آنکه موقعیت به شدت بدتر شده است.

از زمانی که بایدن دولت را در دست گرفت ایرانی‌ها دست به یک غنی‌سازی برق‌آسا زده‌اند. آن‌ها محدودیت‌های برجام را نقض کردند و با استفاده از سانتریفیوژهایی بسیار پیشرفته‌تر و پیچیده‌تر از نوعی که توافق اولیه اجازه می‌داد تا ۲۰ درصد و بعد ۶۰ درصد خلوص غنی‌سازی کردند. نتیجه بر اساس گزارش آژانس بین‌المللی انرژی اتمی این است که ایران تقریباً چهار هزار کیلوگرم اورانیوم غنی‌شده دارد از جمله ۵۵,۶ کیلوگرم با خلوص ۶۰ درصد.

اگر ایران تصمیم بگیرد این اورانیوم را برای مقاصد نظامی استفاده کند به سرعت می‌تواند طی فقط چند هفته تا ۹۰ درصد غنی‌سازی کند و بالقوه مواد شکافت‌پذیر کافی برای چندین بمب اتمی تولید کند. گرچه برخی کارشناسان بر این باورند که ساخت بمب‌های قابل حمل و پرتاب به زمان بسیار بیشتری نیاز خواهد داشت هیچ کس واقعا وضعیت برنامه «تسلیح» ایران را نمی‌داند: مخفی کردن شبیه‌سازی‌های کامپیوتری و تست‌های آزمایشگاهی کار آسانی است و بیش از یک سال و نیم است که هیچ بازرسی جامعی از تاسیسات شناخته‌شده انجام نشده است چه رسد به تاسیسات ناشناخته.

به طور خلاصه تهدید اتمی امروز خیلی بدتر از زمانی است که بایدن دولت را در دست گرفت. عجیب آن است که واشنگتن کار چندان‌ی در

این خصوص نکرده است □

در جبهه دیپلماتیک دولت پیشنهاد خود را جذابتر کرد تا ایران را به یک توافق هسته‌ای جدید تشویق کند □ واشنگتن گرچه در مقابل تقاضای ایران برای حذف سپاه پاسداران از فهرست «سازمان‌های تروریستی خارجی» جدا مقاومت کرده در بسیاری موارد دیگر امتیاز داده است □

در جبهه هسته‌ای توافق آمریکا از قرار معلوم قبول کرده است که اجازه دهد ایران هزاران سانتریفیوژ پیشرفته‌ای را که ساخته بر خلاف مفاد توافق اول در انبارهای خود نگه دارد □ خود مذاکره‌کنندگان آمریکایی اذعان کرده‌اند که نتیجه جمعی چنین امتیازاتی این است که توافق جدید فقط زمان «آستانه تسلیح» ایران را به شش ماه بر خواهد گرداند یعنی نصف زمانی که موقع خروج آمریکا از برجام در سال ۲۰۱۸ متصور بود □ در زمینه مسائل اقتصادی هم توافق جدید از قرار معلوم به ایران اجازه می‌دهد حتی پیش از آنکه بیشتر ذخایر عظیم اورانیوم غنی‌شده خود را برای نگهداری امن در یک کشور ثالث ارسال کند به مقدار معینی از دارایی‌های مسدودشده‌اش دسترسی پیدا کند □ همچنین ایران راهی خواهد داشت تا برای دورزدن ممنوعیت معاملات مالی با سپاه پاسداران که بخش بزرگی از اقتصاد ایران را در دست دارد از آن استفاده کند یعنی به شرکت‌های بین‌المللی امکان دادوستد با کمپانی‌هایی را می‌دهد که سپاه در آن سهم دارد ولی بر آن‌ها حق کنترل ندارد □

اما هیچیک از این‌ها به نظر نمی‌رسد ایران را متقاعد کرده باشد تا برجام جدید را امضا کند □ حتی با این مشوق‌های اضافی ایران کماکان از توافق سر باز می‌زند □ در واقع بنا به جدیدترین گزارش‌ها تهران واقعا موضع خود را سخت‌تر هم کرده است □

چرا ایران حالا پیشنهادی بهتر از آنچه که هفت سال پیش پذیرفته بود را رد می‌کند وقتی می‌داند که محدودیت‌ها علیه برنامه هسته‌ای اش موسوم به بند «غروب» طی فقط سی ماه دیگر منقضی خواهد شد چند توضیح یا ترکیبی از توضیحات محتمل وجود دارد □ شاید ایران چنان پیشرفت تکنولوژیکی بزرگی کرده است که نمی‌خواهد برنامه هسته‌ای خود را متوقف کند □ شاید تحریم‌های موجود واقعا آن قدر که ما خیال می‌کنیم دردناک نیست و ایران به قدر کافی از فروش نیمه-مخفیانه نفت درآمد دارد که امتیازات یک توافق جدید را برای تبادل واقعیت معلوم با آینده‌ای نامعلوم به قدر کافی قابل توجه نداند □ شاید بی‌میلی ایران به یک توافق جدید ناشی از مناقشاتی ادامه‌دار در بالاترین سطح حاکمیت باشد □ یا شاید ایران صرفا منتظر یک پیشنهاد به مراتب جذابتر از طرف واشنگتن است □

صرف نظر از اینکه دلیل واقعی چیست تهدید واقعی آن است که برنامه هسته‌ای ایران به سرعت پیش می‌رود و آمریکا کار خاصی در این زمینه نمی‌کند □ مشوق‌هایش به نظر نمی‌رسد تاثیری داشته باشد □ و دولت بایدن میلی به پیگیری هیچیک از دو شکل فشار که عموما مورد بحث است ندارد: تشدید تحریم‌ها یا واقعی نشان دادن احتمال گزینه نظامی □ اولی یعنی جریمه کردن چین که بیشتر نفت ایران را می‌خرد گامی که می‌تواند منجر به رفتار خصمانه‌تر پکن در شرق آسیا و در عین حال محدود کردن تولید نفت جهان و احتمالا تشدید تورم شود □ و گزینه دوم نگرانی از درگیری نظامی در خلیج فارس را تشدید می‌کند که دولت می‌گوید مراقب است از آن اجتناب کند □

نتیجه انفعال فوق‌العاده در سیاست آمریکا در قبال مسئله هسته‌ای ایران است □ دولت شاید علنا پیشروی نگران‌کننده ایران به سمت توانمندی تسلیحات اتمی را تقبیح کند اما قابل توجه است که کار ناچیزی در قبال آن انجام می‌دهد □

اینجا اجازه بدهید نظر شخصی خودم را بگویم: من با بازگشت به برجام مخالف هستم عمیقا ناقص است و به خصوص مخالف شرایط جذابی هستم که آمریکا پیشنهاد داده تا ایران را به پذیرش یک نسخه تقلیل‌یافته از برجام ترغیب کند □ من معتقدم چنین توافقی هر سودی که برای منع اشاعه داشته باشد وزن امتیازات عظیمی که ایران از آن کسب خواهد کرد خیلی بیشتر خواهد بود چون به پیشرفت هسته‌ای ایران که آشکارا غیرقانونی است مشروعیت می‌بخشد و غنائم مالی بزرگی به ایران می‌دهد که خرج براندازی و تروریسم در سراسر خاورمیانه می‌شود □ از نظر من ما دیگر در جهان پسا-برجام هستیم □ حالا باید تمرکزمان بر همکاری با متحدان خود در اروپا و خاورمیانه بر سر استراتژی‌هایی باشد که موجب بازدارندگی ایران از پیشرفت هسته‌ای بیشتر شود □

ولی دولت بایدن نگاه متفاوتی دارد معتقد است یک توافق جدید ارزش این هزینه را دارد □ در واقع می‌گوید یک توافق هسته‌ای جدید تنها راه توقف پیشرفت هسته‌ای افسارگسیخته ایران است □ ولی کار چندانی برای وادار کردن ایران به پذیرش یک توافق جدید نمی‌کند □

پیشنهادی مطرح کنم □ اگر دولت بایدن می‌خواهد از دردرس تشدید تحریم‌ها یا از نگرانی اقدام نظامی اجتناب کند راه سومی برای افزایش هزینه پذیرفتن یک توافق هسته‌ای از سوی ایران وجود دارد: تهدید به لغو امتیاز بنیادی که در قلب برجام اصلی قرار دارد □ یعنی اصل به رسمیت شناختن «حق غنی‌سازی» ایران □

بزرگ‌ترین دستاورد ایران در برجام اصلی بیش از هر چیز دیگری کسب مشروعیت بین‌المللی برای حق غنی‌سازی خود بود □ در همین زمینه واشنگتن در قبال دیگر کشورها مثلا امارات هم پافشاری کرد که اگر می‌خواهند با آمریکا همکاری هسته‌ای داشته باشند باید از این

ادعا صرف نظر کنند

اگر دولت بایدن واقعا می‌خواهد ایران را تهدید کند باید «حق غنی‌سازی» را دوباره روی میز مذاکره بگذارد. موثرترین راه برای این کار گرفتن تعهد از یک امضاکننده دیگر برجام به احتمال زیاد بریتانیا برای فعال‌سازی مکانیسم «ماشه» در یک موعد مقرر است که عملا اگر ایران با برگشتن به توافق موافقت نکند آنچه را از برجام باقی مانده بر باد خواهد داد.

باز هم می‌گوییم که من هرگز برجام اصلی را دوست نداشتم و مسلما نسخه تقلیل‌یافته‌ای از آن را هم که دولت بایدن حالا به ایران پیشنهاد می‌دهد دوست ندارم. اما انفعال آمریکا برایم ناخوشایندتر است. اگر واشنگتن واقعا معتقد است یک توافق هسته‌ای جدید موثرترین راه برای متوقف کردن برنامه هسته‌ای افسارگسیخته ایران است اصلا خوب نیست منتظر بماند تا ایران توافقی را قبول کند که هر روز که روی میز مذاکره بماند از ارزش آن کاسته می‌شود. ما باید اقدام کنیم همین حالا.

رابرت ستلوف مدیر اجرایی انستیتو واشنگتن است. این مقاله نخستین بار در وبسایت

<https://www.americanpurpose.com/articles/letting-iran-go-nuclear/>)

امریکن [\(https://www.americanpurpose.com/articles/letting-iran-go-nuclear/\)](https://www.americanpurpose.com/articles/letting-iran-go-nuclear/)

<https://www.americanpurpose.com/articles/letting-iran-go-nuclear/>)

پریس [\(https://www.americanpurpose.com/articles/letting-iran-go-nuclear/\)](https://www.americanpurpose.com/articles/letting-iran-go-nuclear/)

[\(https://www.americanpurpose.com/articles/letting-iran-go-nuclear/\)](https://www.americanpurpose.com/articles/letting-iran-go-nuclear/) منتشر شده است.

RECOMMENDED

تحلیل کوتاه

ایران یک قدم نزدیکتر به عضویت در سازمان همکاری شانگهای

۶ اکتبر ۲۰۲۲

نیکول گراجوسکی

[\(fa/policy-analysis/ayran-yk-qdm-nzdyktr-bh-dwyt-dr-sazman-hmkary-shanghai/\)](https://www.americanpurpose.com/policy-analysis/iran-yk-qdm-nzdyktr-bh-dwyt-dr-sazman-hmkary-shanghai/)

BRIEF ANALYSIS

The Latest Chapter in Iran's Hostage Diplomacy

۶ اکتبر ۲۰۲۲

Henry Rome

(/policy-analysis/latest-chapter-irans-hostage-diplomacy)

ARTICLES & TESTIMONY

High Prices, War in Ukraine, a Cold Winter Ahead—and Now OPEC+ Piles On

اكتوبر ۲۰۲۲

◆
Simon Henderson

(/policy-analysis/high-prices-war-ukraine-cold-winter-ahead-and-now-opec-piles)

TOPICS

(fa/policy-analysis/syast-amryka/) سیاست آمریکا

(fa/policy-analysis/mn-ashah/) منع اشاعه

REGIONS & COUNTRIES

(fa/policy-analysis/ayran/) ایران